

פרק כא'

<p>המסע ממזרח למואב להראות במפה את נחל זרד ונחל ארנון - שני נחלים הנשפכים ממזרח לים המלח, ותוחמים את ארץ מואב מדרום ומצפון.</p> <p>חידת בקיאות (והתמצאות): מי עוד נדר נדרים בבקשה להצלה. תלמידים יפתחו ויקראו (יעקב, יפתח ועוד)</p> <p>הבאר והשירה הם סמל להנהגת ה' את ישראל במדבר, וסיפוק צרכיהם בדרך נס. על פי רש"י זו היא באר מרים ש"מתחילת ארבעים שנה היתה עמהם", וכעת הסתלקה. על פי ראב"ע היא באר אחרת "זאת הבאר גם היא היתה פלא, ואיננה הבאר הנקרא באר מרים". שירה מאופיינת סגנונית במקצב מיוחד, אך עיקר ייחודה היא האופן שבה נאמרת: על ידי כל הציבור בקול שיר. השירה פורצת ברגעים של התרגשות והודאה על ישועה גדולה מתוך מצוקה ומשבר.</p> <p>מומלץ ללמוד את שני פסוקי השירה על פה: "אִזּוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת עָלֵי בָאֵר עֵנוּ-לָהּ: בָּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בְּמַחֲקָק בְּמַשְׁעֲנֹתָם וּמַמְדָּבָר מִתְּנָה" (משהמילים: ואמרו רבותינו..)" אין בנחש כוחות ריפוי, אלא הוא סימן להסתכלות כלפי מעלה. אין הנחש על הארץ מכיש וממית, ולא הנחש הדומם "על נס" מחיה, אלא: הכל מאת ה' והאדם מבקש על ידי כוונת ליבו לשמים.</p>	<p>א-ג: מלחמת ערד - המלחמה הראשונה במסע בעבר הירדן המזרחי נערכת ב"דרך האתרים", מקום בו מתקיף מלך ערד את מחנה ישראל ושובה מהם "שביי"; תפילת ישראל לקב"ה בצר להם ונדרם להקדיש את שלל המלחמה לה': "אִם נָתַן תַּנְתֵּן אֶת הָעָם הַזֶּה, בְּיַדִּי וְהַחֲרַמְתִּי אֶת-עַרְיָהֶם (רש"י - אקדיש שללם לגבוה); הניצחון וההודאה - העם מנציח את המעשה בשם המקום - "חרמה".</p> <p>ד-ט: נחש הנחושת - תלונת העם בסיבוב ארץ אדום, על טורח הדרך; עונש העם בנשיכת ה"נחשים השׁרפים"; מעשה נחש הנחושת על פי ציווי ה' "על נס" (שהוא "גבוה לאות ולראיה", רש"י); ההסתכלות כלפי מעלה מרפאה את מי שהוכש, לפי ש"בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את ליבם לאביהן שבשמים היו מתרפאים ואם לאו, היו נימוקים" (משנה, ראש השנה ג, ח)</p> <p>י-יט: המשך המסע בעבר הירדן, ממזרח לארץ מואב, עד גבולה הצפוני בנחל ארנון. משם נסע העם "בְּאֶרְה", מקום באר ניסית שם נאמרה "שירת הבאר".</p>
--	---

<p>יושבי האיזור כפי שמצינו בדברי רחב בספר יהושע (פרק ב) : "וַאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם לְשָׂגֵי מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, לְסִיחֹן וּלְעֹג אֲשֶׁר הִחְרַמְתֶּם, אוֹתָם. יֵא וְנִשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבָנוּ...". מלחמה זו היא שלב מפתח בהכרת עמי הארץ כי הקב"ה "נלחם להם לישראל!"</p> <p>מקומות: הגלעד והבשן הם שני חבלי ארץ שנפלו בידי בני ישראל במלחמת סיחון ועוג. הגלעד הוא בעבר הירדן המזרחי, ממזרח לירדן וליים המלח, וה"בשן" הוא איזור הגולן של ימינו. לתת לתלמידים לאתר את המקומות במפה.</p> <p>מקום חניית המחנה לאחר מלחמת סיחון הוא מול יריחו "בערבות מואב מעבר לירדן ירחו". מנקודה זו ועד מעבר הירדן בספר יהושע אין תנועה גיאוגרפית. אין צורך להאריך ולתאר את ההיבטים הגיאוגרפיים, אלא פשוט להראות זאת במפה.</p>		<p>כא-כה: מלחמת סיחון וכיבוש הגלעד: משה מבקש מסיחון לעבור בארצו; סיחון מסרב ויוצא למלחמה, שבמהלכה כובש עם ישראל את כל ארץ הגלעד מידיו.</p> <p>כו-לא: שירת המושלים (מושלי המשלים) המתארת את עוצמתו של סיחון מלך חשבון אשר גבר בעבר על מלך מואב והרחיב את גבולו על חשבון שטח מואב.</p> <p>לב-לה: מלחמת עוג וכיבוש הבשן: גם עוג מלך הבשן יוצא למלחמה על עם ישראל, אשר באו בגבול ארצו; הקב"ה מחזק את משה אל מול צבאו הגדול והחזק של עוג; עם ישראל מכה את עוג מכה אדירה ורבת רושם "עַד בְּלִתֵּי הַשָּׂאִיר לוֹ שָׁרִיד".</p>
---	--	--